

Innspill til Prop. 1 S 2018 Utenriksdepartementet fra SRHR-nettverket

Seksuell og reproduktiv helse og rettigheter

SRHR-nettverket er glade for å se at Regjeringens taler og utspill om en styrking av seksuell og reproduktiv helse og rettigheter (SRHR) den siste tiden også reflekteres i budsjettet. Det er positivt at Norge trapper opp støtten til UNFPA og til SRHR generelt. Det er svært viktig at Norge er en tydelig forkjemper for SRHR inkludert retten til trygg abort i en tid der gjeninnføringen av the Mexico City Policy struper sivilsamfunnets muligheter til å kjempe for trygg og lovlig abort. I mange land svekkes nå samarbeidet mellom sivilsamfunnsaktører som har signert og de som ikke har signert the Mexico City Policy. Pådriverarbeidet for trygg og lovlig abort og implementering av nasjonale lover risikerer å svekkes. Norge kan bidra til å motvirke en slik «chilling» effekt gjennom å støtte regionale og nasjonale nettverk, og å styrke nasjonale sivilsamfunnsorganisasjoner som inkluderer et helhetlig SRHR perspektiv.

- SRHR-nettverket ber Stortinget sørge for at SRHR satsingen også gjenspeiles i støtte til nasjonale sivilsamfunnsaktører gjennom kap. 160 Sivilt samfunn og demokratiutvikling, kap. 168 Kvinners rettigheter og likestilling og kap. 169 Global helse og utdanning.

Globale ordninger – en integrert helseagenda.

For å innfri de forpliktelsene vi har gitt gjennom bærekraftsmålene er det helt avgjørende at regjeringen viderefører Norges lederskap på utdanning og helse, med særlig fokus på de mest marginaliserte og fattigste. Vi håper også at regjeringen satser enda mer på å bekjempe skatte- og kapitalflukt, fordi det er helt essensielt for at fattige land får inn nok skatteinntekter slik at de kan bygge opp gode og bærekraftige helse- og utdanningsystemer. Helsearbeidere og lærere, er en forutsetning for å sikre alle et godt helse- og utdanningstilbud, og Norges bistandsbudsjett må reflektere dette. Norge må bruke stemmen sin i beslutningsorganer i multilaterale fond slik som GAVI, GFATM og GFF til å vektlegge SRHR som en integrert del av primærhelsetjenester og innsatsen for universell helsetilgang, som forankret i Bærekraftsmål 3 og 5. Over to tredjedeler av bevilgningen på post 70 Global helse går til globale finansieringsordninger. Skal Norge være en tydelig stemme er det helt sentralt at disse forane brukes godt.

- SRHR-nettverket ber Stortinget understreke at Norge må bruke stemmen sin i globale finansieringsordninger til å vektlegge den brede seksuelle og reproduktive helseagendaen, inkludert tilgang til trygg og lovlig abort.

Seksualitetsundervisning

Vi merker oss at regjeringen vektlegger helhetlig seksualitetsundervisning som et viktig felt for å integrere helse og utdanning, og vi ønsker å gratulere regjeringen med dette. Vi ser fram til konferansen Norge skal holde i desember, og at utfallet herfra kan bidra til konkrete satsinger både i det programmatisk og normative arbeidet. Dessverre ser vi ikke at satsingen er gjenspeilet i budsjettet. Det er behov for en prioritering innen utdanningsfeltet da seksualitetsundervisning lenge har blitt sett på som et helseanliggende. Helhetlig seksualitetsundervisning bidrar både til å forebygge tenåringsgraviditet, styrke likestilling og gi kontroll over egen kropp, og til å skape inkluderende læringsmiljø. Dette er et arbeid som krever at ulike aktører bidrar, både multinasjonale, myndigheter og sivilsamfunn. Undervisning som er relevant knyttet til den aktuelle konteksten med vekt på ungdoms behov krever aktører som kan legge til rette for refleksjon av og med ungdom selv og som kan være pådrivere for god implementering.

- SRHR-nettverket ber Stortinget prioritere midler til initiativ for en styrket seksualitetsundervisning i kap. 169, post 70 Global helse og post 73 Utdanning og i kap. 160 Sivilt samfunn.

Nødhjelp og humanitær bistand

I kapittel 163 nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter understrekes viktigheten av å integrere et kjønnsperspektiv og et særskilt arbeid mot seksualisert vold i humanitær innsats. Regjeringens handlingsplan for kvinner, fred og sikkerhet (2015-2018) er en viktig plattform for å sikre tiltak rettet mot kvinners behov og inkludering, og krever at et kjønnsperspektiv inkluderes i organisasjoners humanitære innsats. Dette ser SRHR-nettverket som viktige områder, men savner en spesifisering av arbeidet for seksuelle og reproduktive helsetjenester. I en krise er kvinner og jenter mer utsatt for seksuell og kjønnsbasert vold, seksuelt overførbare infeksjoner og økt svangerskapsrelatert dødelighet. Frivillig og ønsket sex er også vanskelig siden tilgangen til prevensjonsmidler ofte er svært dårlig. Samlet gjør dette jenter og kvinner i krisesituasjoner mer utsatt for ufrivillige graviditeter.

Inter-Agency Working Group on Reproductive Health in Crisis (IAWG) sine analyser viser finansieringstrender med store mangler blant annet i reell tilgang til prevensjonsmidler, trygge aborttjenester samt forebygging av og tilbud til personer som har vært utsatt for voldtekt¹. Deres evaluering viser at land som ikke er i konflikt mottar 58% mer i støtte til SRHR enn land i konflikt. UNFPA har utviklet en minimumspakke av seksuelle og reproduktive helsetjenester, minimum-initial-service-package (MISP), som skal være tilgjengelig ved alle kriser og som er gratis. Pakken inneholder blant annet nødprevensjon som kan gis etter voldtekt. Dessverre vet vi at bruken av denne pakken varierer da aktører synes dette er et vanskelig felt å operere i. Norge må bevilge penger til MISP, opplæring i bruk av denne slik at terskelen for bruken reduseres og kreve rapportering fra norske og internasjonale aktører på implementeringen.

- SRHR-nettverket ber Stortinget om å øremerke midler til implementering av MISP og innføre et krav om rapport på i hvilken grad alle deler av MISP er implementert fra alle aktører som mottar midler over kapittel 163 post 70.
- SRHR-nettverket ber Stortinget om å sikre at en satsing på SRHR blir inkludert i den nye humanitære strategien som regjeringen har varslet.

Kunnskapsbanken og sivilt samfunn

Under kap 165 post 71 definerer regjeringen at faglig samarbeid skal systematiseres i en kunnskapsbank som tar utgangspunkt i sektorer der Norge har relevant og spisset kompetanse. Det nye Likestilling for utviklingsprogrammet, LIKE, som ble lansert i 2017 budsjettet, nevnes så vidt under denne posten men uten å vise til en konkret satsing eller tiltak. Det er derfor uklart hvordan dette initiativet skal følges opp videre. LIKE er også nevnt som et tiltak i handlingsplanen for kvinners rettigheter og likestilling i utenriks- og utviklingspolitikken (2016-2020), der SRHR er et av fem satsingsområder.

Det nå vel etablerte Olje for utviklingsprogrammet har anerkjent viktigheten av sivilsamfunn (i Norge og mottakerlandet) sin deltagelse for programmets suksess ved å kanalisere betydelige budsjettmidler til sivilsamfunnsorganisasjoner (rundt 10%). En lignende satsing under LIKE programmet for å involvere sivilsamfunn, vil bl.a. bidra til inkludering av et rettighetsperspektiv og marginaliserte grupper. Dette er viktig når vi vet at handlingsrommet for sivilsamfunn er under sterkt press i mange land. Samarbeid mellom ulike aktører, slik som stat, akademia, fagbevegelse og sivilsamfunn, er en veletablert modell som har gitt gode resultat i Norge. Dette er en del av Norges merverdi i faglige samarbeid og bør anerkjennes innen denne satsingen.

- SRHR-nettverket foreslår at det utvikles en budsjettmekanisme som sikrer støtte til sivilsamfunn i sammenheng med investeringer i program som bygger på faglig samarbeid med norske institusjoner.

¹ http://iawg.net/wp-content/uploads/2016/08/IAWG-GE-Summary_English.pdf

KIRKENS NØDHJELP
actalliance

Redd Barna

Norske Kvinners Sanitetsforening

Dette innspillet er utarbeidet innen nettverket for seksuell og reprodutiv helse og rettigheter (SRHR). SRHR-nettverket har som formål å fremme seksuell og reprodutiv helse og rettigheter. Nettverket har et entydig fokus på globale utfordringer. SRHR-nettverket er et åpent nettverk og består av personer som enten i kraft av sin faglige stilling i akademia, frivillige- og humanitære organisasjoner, eller i kraft av sin personlige kunnskap og kompetanse om globale utfordringer knyttet til seksuell og reprodutiv helse og rettigheter, aktivt kan bidra til å fremme en global rettighetsbasert tilnærming til seksuell og reprodutiv helse.